

אהבת עולם אהבתנו

חז"ל תיקנו ברכה סמוך לפני 'קריאת שמע' שחרית וערבית 'אהבת עולם' או 'אהבה רבה' ויש בזה ענין רגשי.

אהבה בין בני אדם אמור להיות הדדי, וכבר כתב זאת שלמה המלך בספר משלי 'כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם', כלומר, כאשר האדם יודע בלבו ונשרש בו כי פלוני אוהב אותו, זה יגרום לו להחזיר אהבה לאוהב.

כדי לשמר את האהבה, רצוי לבטא האהבה במעשה, ע"י שיתן לו מתנה ואם קיבל ממנו מכתב, יקרא זאת בתשומת לב ובשקיקה, כי יודע שכל מילה נכתבה בדקדוק מפני האהבה שממלא את לב הכותב ועוד כהנה.

מיד בתחילת קריאת שמע, אנו מכריזים על יחוד השי"ת ומיד ממשיכים 'ואהבת את ה' אלקיך' וכו', ולמרות שעצם אהבת ה' היא מצוה כשלעצמה, יש לטפחה ולקבוע בה מעשים שתחקק אהבתנו את ה' ע"י הפעולות שימשכו את הלבבות, ולכן המשך הפסוק מדריכנו איך לבטא את האהבה, ע"י שנגלמד את התורה ונשננה לבנינו ונתקשר אליו ע"י תפילין ונקבע מזוזה בפתח ביתינו.

לכן הקב"ה מקדים ואומר לנו לפני ק"ש, 'אהבת עולם' ו'אהבה רבה' אני אוהב אתכם וחומל עליכם, נתתי לכם את תורתי במתנה והנחלתי לכם את מצוותי לקדש אתכם ואני מצפה מכם שהאהבה תהיה גם מצדכם כמים פנים לפנים וכך הקשר בינינו יהיה אמת ויציב ונכון וקים וכו'.

מנפת צוף וכל טעם

הפרק הכי ארוך בתהילים הוא פרק קי"ט והוא מכיל קע"ו פסוקים ובגמ' ברכות נאמר כי הוא נחשב גם לפרק חשוב מאוד עקב היותו א"ב בתמניא אפי, היינו כל אות מכיל שמונה פסוקים שמתחילים באות הזה.

אכן, זה הפרק שאומרים כאשר צריך להזכיר חולה, או לבקש 'קרע שטן' ועוד כהנה.

המספרים הללו, קע"ו וקי"ט גם מרמזים על עוצם התורה הקדושה, שהרי פרשתנו, פרשת נשא היא הפרשה הארוכה בתורה ויש בה קע"ו פסוקים, והמסכת הכי ארוכה בש"ס היא מתוך שלשת הברכות ב"ק, ב"מ ובבא בתרא, שמספר הדפים שלהם: ב"ק - קי"ט, ב"מ - קי"ט, בבא בתרא - קע"ו.

פיוט 'ידיד נפש' נתחבר ע"י המקובל רבי אלעזר אזכרי זי"ע בעל 'חרדים' שהיה מגורי האריז"ל.

את הבית הראשון הוא מסיים במילים: 'יערב לו ידידותך, מנופת צוף וכל טעם', בפשטות פירוש המילות הם, כי הידידות של כנסת ישראל עם קודשא בריך הוא, עריבה יותר מנופת צוף, דבש שטעמו מתוק.

בס"ד אפרש באופן נוסף, ע"פ האמור לעיל:

בברכת התורה אנו מבקשים 'הערב נא ה"א את דברי תורתך' וזהו, 'יערב לו ידידותך', כלל ישראל מתענג על ידידות ה' ע"י התורה הקדושה, שהיא מתוקה 'כנופת צוף וכל טעם'.

אכן, 'צו"ף' מניינו קע"ו, 'טע"ם' מניינו קי"ט.

נופת צוף וכל טעם

כהמשך למה שכתבנו לעיל, שהמילים 'נופת צוף וכל טעם' מרמזים על תורה ותפילה, מסתבר לפרש, כי 'נופת צוף', קאי על תורה, 'כל טעם' קאי על תפילה.

מתיקות התורה נוספת החוזה, כדברי שלמה המלך במשלי א כ 'חכמות בחוץ תרונה' והן דברי התורה שמרביצי התורה מוציאים בשפתותיהם ככתוב 'נופת תטפנה שפתותיך' וכמו שהדבורה אוספת בשפתותיה טיפות צוף מן העצים ויוצרת מהם דבש, כך החכמים אוספים אמרות טהורות מרביותיהם ומעבירים מתיקותם לתלמידיהם.

לעומת זאת, תפילה היא רגש פנימי הנובע מעומק הלב וכאשר היא נעשית בכוונה כדבעי, טעמה ערב ביותר.

עגלא תילתא

בגמ' מסופר, שרב יוסף היה מכין 'עגלא תילתא' לחג השבועות, היינו, עגל מובחר שהוא נולד שלישי לבטן אמו. יש לחקור מה פירוש הענין של 'תילתא', שבהתבוננות נמצא, שאפשר לפרשו בשלושה אופנים.

א. שלישי הוא המובחר בהיותו השלישי דייקא, ושלישי הוא מספר חשוב, כמו שדרשו בגמ' בריך רחמנא דיהיב אורייתא תליתאי לעם תליתאי ביום תליתאי וכו'.

ב. 'תילתא' הכוונה לשלושת הראשונים, היינו, עגל שהיא מתוך שלושת הראשונים, יש לו חשיבות בהיותו בשלישיה הראשונה שזה עדיין נחשב התחלה ומשם ואילך לא.

ג. החשיבות מדורגת, הבכור משובח ביותר השני באמצע, השלישי אחריו ומכאן ואילך רגיל ללא חשיבות מיוחדת.

בחלוקת עליות מצינו שהראשון לכהן, שני ללוי, שלישי לישראל החשוב, משמע שהראשון משובח ביותר, אבל משם אין ראייה ממש, כי שם זה ענין של חשיבות מי מקבל הכבוד ראשון.

אולי אפשר להביא ראייה מפרשת המדיינית, דאיתא בחז"ל, שכזבי בת צור אמרה לזמרי נשיא שמעון, שאביה ציוה עליה לא להזדקק אלא לגדול שבהם, דהיינו, משה רבינו, ענה לה זמרי: אני שני לבטן, היינו, משבט שמעון שהוא השני שבבני לאה והוא (משה) שלישי לבטן, שהרי לוי הוא שלישי בבני לאה.

אבל גם זה אפשר לפרוך, כי יתכן שאותו זמרי, זימר לכזבי דברי כזב, רק כדי שתסכים להזקק לו, אבל לא בהכרח שבאמת זה כך.

אכן, בפרשת וישלח, כאשר אנשי שכם מלו את עצמם, נאמר 'ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים', לומדים חז"ל מפסוק זה שמותר לחלל שבת עבור תינוק שלשה ימים אחר המילה, ופסק הטור על כך, ש'ביום השלישי' הכוונה, אף ביום השלישי וכל שכן ביומיים שקדמו.

אולם על הפסוק עצמו, תרגם אונקלוס 'כד תקיפון עליהון כיביהון', כלומר, שזה יום השלישי דוקא, שאז היו הכואבים חזקים יותר מן היומיים שקדמו להם.

ויהי ביתך כבית פרץ

תמר ילדה ליהודה שני בנים תאומים, הלא הם פרץ וזרח. בגמ' יבמות עז: מסופר, שכאשר דוד נלחם עם גלית וניצחו, ביקש שאול לברר את יחוסו של דוד. 'אי מפרץ אתי, אי מזרח אתי' והגמ' מסבירה מאי נפקא מינא: 'אי מפרץ אתי מלכא הוי, שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו, אי מזרח אתי חשיבא בעלמא הוי'.

לפי זה יובן ברכת הזקנים שבירכו לבועז 'ויהי ביתך כבית פרץ', כי שמו גורם שמשם תיבנה המלכות בישראל.

תמר - רות

מלכות בית דוד מתייחסת לשתי נשים צנועות וצדקניות, תמר ורות, שפעלו בעוז ובמסירות נפש כדי לזכות להקים בית בישראל וזכו להיות 'אמא של מלכות'.

שמותיהן זהות בכך שהן בנות ג' אותיות, ושתייהן מתחילות ומסתיימות באותן אותיות ת' ר', שפירושן חיפוש, שהן גם האותיות השורשיות של המילה תורה, לשון תר ומחפש.

סיני קודם

בגמ' ברכות סד: מסופר, שכאשר היה צריך למנות ראש ישיבה התלבטו בין רבה לרב יוסף, שרבה היה 'עוקר הרים', היינו, גדול כוחו בפלפול בתורה ורב יוסף היה 'סיני', היינו, בקי בתורה.

שלחו לגדולי הדור את השאלה, את מי מהם למנות, ענו להם: 'סיני קודם, שהכל צריכין למרי חטיא', פירש"י 'למרי חטיא - למי שקבץ תבואה למכור, כלומר, למי שקבץ שמועות' הרי שהתורה נמשלה לחיטה.

אפשר להסמיק לזה דברי הגמ' בברכות ובסנהדרין, ש'עץ הדעת' 'עץ חטה' היה שאין התינוק יודע לקרוא אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן', היינו, שעיקר המטרה שהקב"ה ברא את חוש הדיבור, הוא כדי שיעסקו בתורה, וחיטה נמשלה לתורה, לכן צריך שיטעום חטה תחילה ורק אז יוכל להתחיל לדבר, וכשם שדגן לא נמאס לאכול תדיר, כך התורה.

זה גם נרמז בפסוק בפרשת האזינו 'כליות חטה' שתפקיד הכליות הוא ליינען, כדאימא בגמ' 'כליות יועצות', ועצה טובה היא רק דרך התורה, כאמרם ז"ל 'כל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל' וכמו שכתוב בזוהר, שהתורה היא תרי"ג עצות טובות.

אכן, 'חטה' בגימ' כ"ב, שהם כ"ב אותיות התורה, לרמז כי עיקר תפקיד האותיות הם כדי להגות על ידם בתורה.

כמה יוסף איכא בשוקא

כפי שכתבנו לעיל שרב יוסף היה מרי חטה וכינוהו 'סיני', מובן כמה היתה שמחתו ביום חג מתן תורה, עד שהיה מצוה

להכין עגלא תילתא ואמר 'אי לאו האי יומא, כמה יוסף איכא בשוקא', שהרי הוא וסיני אחד הם.

רב יוסף

אמרו חז"ל 'ביום חתונתו זו מתן תורה' והתורה היא כעין כתובה בין הקב"ה לבין כנסת ישראל.

בכתובה כותבים את ההתחייבויות. מי הנותן, מי המקבל, מה נותנים, גם כותבים תאריך וכן מקום הנישואין.

כל זה נרמז בשמו של האמורא 'יוסף'.

י' מרמז על שמו של הקב"ה נותן התורה.

מרמז על קדושת התורה, שכל דבר שבקדושה בעשרה.

אלו עשרת הדברות שניתנו לנו והתחייבנו לשומרם.

ו' זה התאריך של קבלת התורה, ו' סיון.

היום בשבוע היה צריך להיות ביום ו' ומשה הוסיף יום.

ס' מקום קבלת התורה, הר סיני.

גם מרמז מי המקבל, הלא הם ס' רבוא בני ישראל.

פ' זהו משה שהיה אז בן פ' שנים.

גם ירמז שדיבר אל ה' פנים אל פנים

פיו מדבר כמפי השכינה.

אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי

הפסוק הזה מדבר על הדברות שקיבלנו מסיני, וסמוך לו מלפניו יש פסוק, 'אל תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו', 'אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי' תהלים סב יא יב

בגמ' ובמדרשים ישנם כמה פירושים בביאור המילים, מהו ה'אחת' ומהם ה'שתיים'.

יש שפירשו דקאי על שני הדיברות הראשונות 'אנכי ו'לא יהיה לך', וכן על 'שמור וזכור' שבדבור אחד נאמרו, ואנו שמענו את שתייהם וכו' ויש שדרשו שיש למקרא אחד כמה טעמים וכו', ועוד כמה פירושים נאמרו על זה, אך יש לבאר את סמיכות הפסוקים ומה הקשר בין 'עושק וגזל' ל'אחת דיבר אלוקים שתיים זו שמעתי'?

ובס"ד נראה לפרש באופן נוסף, כי בעשרת הדיברות נאמר 'לא תגנב' ופירש"י 'בגונב נפשות הכתוב מדבר' שיש עליו עונש מיתה ולכן נסמך ל'לא תנאף' ששם מדובר בא"א שעונשו מיתה (ראה רש"י שם) ואילו איסור גניבת כספים והונאה נצטוונו בפרשת קדושים 'לא תגנובו', אך באמת בכל דיברה יש את השורש של כל המצוות הקשורות והמסתעפות ממנה, הרי שגם אם הדיברה 'לא תגנב' קאי על גונב נפשות, אך ודאי מסתעף ממנה גם גונב ממון ושורשה בדיבור של 'לא תגנב'.

ולפי"ז אתי שפיר דברי דוד המלך ע"ה 'אל תבטחו בעושק ובגזל', כי אמנם 'אחת דיבר אלוקים', שאמר 'לא תגנב' בלשון יחיד, אך 'שתיים זו שמעתי' כי משורש הדיברה מסתעף גם 'לא תגנובו' שזה לשון רבים (מיעוט רבים שתיים).

ברכת מזל טוב

לידידי היקר הרה"ג ר' משה קמנצקי שליט"א לרגל הולדת הבן במזל טוב, שנקרא שמו בישראל 'שמואל' ע"ש ידידנו הגאון רבי שמואל בראנד זצ"ל לידידי היקר הרה"ח ר' ישעי' שטיינברג שליט"א מחשובי מתפללי בית החסידים דגור בשכונתנו, לרגל הולדת הבן במזל טוב.

המעוניין לקבל גליון זה באימייל וכן לכל הארה והערה, יכתוב לי בכתובת הנ"ל ויקבל מידי שבוע הגליון על הפרשה. maadoney@gmail.com

בס"ד. ערב חג השבועות תשפ"ו. לידידי ומכריי קוראי ומתענגי הגליון 'מעדני הפרשה'.

האגדה מספרת, כי כאשר ברא הקב"ה את העולם, הועיד כמות של 'כוכבים' שישמחו וישעשעו את העולם לדורותיו, והמלאך הממונה על הסדר הטוב, הכניסם לצנצנת של מלחיה ויצא לפזרם ברחבי העולם, כאשר עבר מעל שכונת מא"ש, נפל הפקק של המלחיה והכל התפזר באזור הזה. על אחד מהם נדבר הפעם, ברשותו כמובן.

'יענקלה קורנבליט' זה כבר מזמן לא שם, זו תופעה.

מי שלא ראהו מרקד על תלת, לא ראה ריקוד מימיו, וכי אפשר להשוות חתונה או שמחת בית השואבה וכל אירוע רגיל. לאירוע שיענקלה נמצא שם ומקפץ ומרקיד וסוחף את כל הקהל אחריו להתרומם טפח מעל הארץ וידיו מלהטטות במיומנות אילך ואילך, עד שכל הקהל מרותק בחזיון ביצועיו כאשר החיוך הנצחי לא מש מפניו אף לא לרגע?

ולפני שאמשיך, אני חייב גילוי נאות: אני ויענקלה מכירים שנים רבות, כי מעבר לכך שגדלנו באותה ערוגה, תחת שרביט רבינו הגדול ה'בן מלך' צוק"ל, אנו כבר מחותנים יותר מ-40 שנה, כי אחי הר' דוד שליט"א, חתן אצל אביו של יענקלה שליט"א וממילא, יצא לי הרבה לראותו בשמחות משפחתנו המשותפים (אחייני / אחייני), רוקד ומרקיד בחינניות ירושלמית מקורית, עם הקאפטן הצהוב, בקבוק מתנוסס על ראשו ומסתובב סחרחר ואני עומד ומשתומם על זכותו של האיש שזוכה לשמח את הבריות.

בעבר זה היה נחלת הירושלמים בלבד ומפעם לפעם גם מירון זכתה בו, אך לאחרונה העולם הגדול גילה אותו והחלו להזעיקו אל מעבר לים, להגיע ולהשתיל את זריקות העידוד שלו ברחבי תבל וכך אני זוכה מפעם לפעם לראותו כאן באמריקה ולהתענג בנוסטלגיה.

שאלתי אותו לא מזמן: מנין הכוחות הללו? גם אני ירושלמי ויודע פרק בריקוד. אך למעשה, אחרי 2 דקות ריקוד וכמה תנועות וסיבובים אני צונח על הכסא הסמוך, עייף ויגע ואילו אתה ממשיך וממשיך ללא לאות כאילו סוללה חשמלית בלתי נלאית טמונה בך, מה הסוד? השנים מתקדמות, הגיל עושה את שלו ואצלך לא רק נראה שהגיל עצר מלכת, אלא כיין המשתבח והולך וריחו הטוב נודף למרחקים, תגלה לי את הסוד הכמוס?

והוא עונה בחיוך: יש לי מטען (טשארדזער בלע"ז) סודי שממלא את הבטריה. כשאני מצליח לגרום ליהודים לשמוח, כשאני רואה יהודים מרוצים ושמחים, זה ממלא אותי בכוחות עצומים...

אז איך כל זה קשור לערב חג השבועות?

ועוד איך קשור. הגמ' אומרת: 'כל המשמח חתן וכלה זוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות', ומי לנו משמח חתן כלה יותר מיענקלה?

בשבוע שעבר קראתי בעיתון משפחה ראיון של הסופר הדגול ידידי ר' דוד דמן הי"ו עם יענקלה, הוא דובב אותו לנסות לגלות את סוד הקסם של רגליו הקלילות המקפצות טפח וטפחיים מעל הארץ. ולקראת סוף הראיון, שואל אותו ר' דוד: מה החלום הכי מתוק שלך? אתה משמח את כל העולם, מה הכי יכול לשמח אותך בחיים?

ר' יענקלה הפתיע ואמר: נפשי יוצאת ומשתוקקת לזכות להכניס 'ספר תורה' נאה ומהודר לע"נ אמי הצדקנית ע"ה, זה יהיה חלקי מכל עמלי בהאי עלמא ויהיה תשלום הוגן עבורי, על כל העמל שאני מוסר נפשי לשמח את בני ישראל ללא הפוגות.

כאמור, אני מכיר את יענקלה קרוב ליובל שנים, עליו אפשר לומר בפה מלא: 'אבלו בלבו וצהלתו בפניו' וכשקראתי את הראיון הזה, השתוממתי מהתפעלות וחשבתי מה הבארדיטשוב'ער היה אומר על זה להקב"ה? ראה נא את בניך היקרים, מה שיא שאיפתם? מה חלומם? מה ימתיק את כאב ליבם המוסתר? לקיים את המצוה החותמת את התרי"ג, מצוות 'ועתה כתבו לכם' והכל הולך אחר החיתום.

שלחתי לו מיד הודעה והבטחתי לו, אם תקפוץ למים, אעשה ככל יכולתי לעמוד לצידך עד שנוכל לברך על המוגמר ותזכה להגשים את חלומך המתוק שאתה מצפה ומייחל לו, כי אני מכירו והוא עצמו אינו מסוגל נפשית להושיט יד ולבקש, הוא רק יודע לתת ולהעניק.

הוא שמע לקולי והרים את הכפפה, היום הוא השיק קמפיין אונליין למכור אותיות, מילים, עמודים פרשיות וכו' ותרומות כבר החלו ב"ה.

הוא פתח פתח כחודו של מחט ובס"ד נפתיע אותו ונפתח לו פתח כפתחו של אולם.

אני מצרף בזה את הלינק של הקמפיין ואני פונה אל כל אחד מכם, האימייל הזה נשלח אל קרוב ל-4000 מגויים, אם כל אחד יתן ח"י דולר ומעלה, נוכל להגשים את חלומי. ומי שזה קשה לו, שירכוש אפילו רק אות אחת בחמש דולר ויהיה שותף לפרוייקט הזה.

הכסף הוא חלק אחד, אבל העידוד שיהיה לו מהעובדה שכמה אלפי איש נשתתפו יחד להעניק לו חיים, לטפח את רצונו המרגש, יוסיף לו הרבה שנות חיים להמשיך ולשמח את כלל ישראל ולקרב את הגאולה ובמהרה יוכל לרקוד בסעודת שור הבר והלוייתן.

וכדי לשמח גם אותי, שאראה שעמלי איננו לריק, אבקש מקוראינו לציין בהערות שנענית לקריאה הידידותית של בעל 'מעדני הפרשה'.

<https://thechesedfund.com/aterestzvifoundation/a-torah-scroll-for-eternity>

* רב יוסף הכין לשבועות 'עגלא תילתא', מה מיוחד בכך שהוא השלישי? האם דוקא השלישי, או אחד מהשלישיה הפותחת?

* איך מרומז בשם 'יוסף' כל הנתונים של מתן תורה?

* מדוע תיקנו ברכת 'אהבה רבה' קודם ק"ש, גם בשחרית וגם בערבית?

* כל אלו ועוד בגליון המרתק.

בברכת חג מרומם ונעלה ושבת שלום ומבורך: ישראל אהרן קלצקין

לבקשת הצטרפות או כל שאלה או הערה והארה, כתבו לי בכתובת דלהלן: maadoney@gmail.com